

Netwerk Verbeteren ketenrendement konijnenhouderij

Kosten en opbrengsten in de konijnenhouderij

Januari 2007

ANIMAL SCIENCES GROUP
WAGENINGEN UR

Netwerk Verbeteren ketenrendement konijnenhouderij

Kosten en opbrengsten in de konijnenhouderij

I. Vermeij

Januari 2007

Samenvatting

Meer samenwerking en afstemming in de keten van konijnenvlees leidt mogelijk tot een hoger ketenrendement. Kostenreductie en inspelen op de wensen van de maatschappij voor duurzamere productie kan de konijnenproductie in Nederland stimuleren. Voordat meer samenwerking en afstemming bereikt kan worden, moeten eerst een aantal zaken uitgediept worden. Voor een drietal elementen is dit op verzoek van het netwerk 'Innovatie Konijnenhouderij' gebeurd en worden de volgende vragen beantwoord:

- Hoe zit het met prijsniveau en verloop in andere Europese landen (Frankrijk, Italië, Spanje)?
- Is het zinvol om zomers bij een laag prijsniveau minder konijnen af te leveren?
- Wat voor effect heeft zwaarder afleveren op de kostprijs?

De kostprijs van konijnenvlees bedraagt inclusief BTW € 1,96 per kg levend gewicht. De voerkosten vormen met 36% de grootste kostenpost. De kritieke opbrengstprijs is berekend op € 1,60 per kg levend gewicht. De gemiddelde opbrengstprijs gedurende het jaar is lager dan de kostprijs, maar wel hoger dan de kritieke opbrengstprijs. Gedurende de zomermaanden is de opbrengstprijs ver beneden de kritieke opbrengstprijs. De belangrijkste konijnenvlees producerende landen in Europa zijn Italië, Spanje en Frankrijk met respectievelijk 22%, 15% en 8% aandeel in de wereldproductie. Het prijsverloop is voor de meeste noteringen vrijwel gelijk, met uitzondering van de notering van Lonki Nederland, die structureel op een veel lager niveau ligt.

In de zomermaanden neemt de vraag naar konijnenvlees af en treedt in al deze landen evenals in Nederland een forse prijsdaling tot wel de helft van de opbrengstprijs in de winter op. Als de konijnenhouders hierop in zouden spelen door gedurende 10 weken 20% minder konijnen te leveren, zou er gedurende deze periode door de slachterij 16 cent per kg extra uitbetaald moeten worden om het opbrengstverlies voor de konijnenhouder te compenseren.

De consumentenprijs schommelt in de loop van het jaar niet zoveel als de producentenprijs. De variatie in de consumentenprijs was in Frankrijk in 2002 slechts 5,6% ten opzichte van het gemiddelde, terwijl de variatie in de producentenprijs 30,6% bedroeg.

Slachterijen streven naar zwaardere aflevergewichten dan nu gebruikelijk is (2,8 kg in plaats van 2,5 à 2,6 kg). Zwaarder afleveren vraagt aanpassingen in het huidig 6 weeks systeem en de kostprijs neemt hierdoor met € 0,26 per kg toe (+13%). Het betreft vooral extra huisvestings- en gezondheidskosten. In een 7-weeks systeem zou het mogelijk beter lukken om zwaarder af te leveren, maar hiermee is vrijwel geen ervaring. Op basis van gegevens uit een Belgische studie zou de kostprijsstijging bij zwaarder afleveren in het 7 weeks systeem nog € 0,15 per kg bedragen.

Veel konijnenhouders vragen zich af of de enting tegen myxomatose achterwege kan blijven en het risico van een uitbraak te riskeren. De kosten van een vaccinatie tegen myxomatose bedragen € 3,- per voedster, wat neerkomt op € 3.000 per jaar voor een bedrijf met 1.000 voedsters. Als ook de vleeskonijnen worden gevaccineerd kost dit € 0,30 per gespeend konijn ofwel € 16,50 per voedster.

Als bij een ziekte-uitbraak het hele bedrijf geruimd moet worden, kost dit voor een bedrijf met 1.000 voedsters bijna € 73.000. Voor dit bedrag kan het bedrijf ook 24 jaar lang alle voedster vaccineren tegen myxomatose. Als alleen de vleeskonijnen geruimd hoeven worden en de overige dieren dan gevaccineerd worden, bedragen de kosten € 46.700. Voor dit bedrag kan het bedrijf 15,5 jaar lang vaccineren. De financiële gevolgen van een uitbraak zijn dus heel groot in vergelijking met de kosten van het vaccineren van de voedsters.

Conclusie

De kostprijs van konijnenvlees ligt gemiddeld zo'n 15% hoger dan de marktprijs. De prijsnotering van Lonki Nederland is lager dan die van andere landen, waar de prijs onderling op een vergelijkbaar niveau ligt. De zomerdip in de producentenprijs is een jaarlijks terugkerend fenomeen. Zwaarder afleveren verhoogt de kostprijs.

De gevolgen van een uitbraak van myxomatose zijn vele malen hoger dan de jaarlijks terugkerende vaccinatiekosten voor de voedsters.

Konijnenhouders en slachterijen zouden er goed aan doen om wederzijdse behoeften aan elkaar kenbaar te maken en op elkaar af te stemmen. Door afstemming van productie-aanbod en vraag naar konijnenvlees gedurende diverse periodes, liggen hier mogelijk voor alle betrokkenen extra kansen.

Inhoudsopgave

Voorwoord

Samenvatting

1	Inleiding	1
2	Kostprijsberekening	2
2.1	Uitgangspunten.....	2
2.2	Resultaat.....	3
2.3	Gevoeligheidsanalyse	3
2.4	Kritieke opbrengstprijz	4
3	Opbrengstprijzen en prijscompensatie zomerdip	5
3.1	Prijsvergelijking landen	5
3.2	Productie konijnenvlees diverse landen	5
3.3	Economische consequentie zomerdip	6
3.4	Prijscompensatie minder leveren	7
4	Kostprijs bij zwaarder afleveren	9
4.1	6-weeks systeem	9
4.2	7-weeks systeem	10
5	Myxomatose	12
5.1	Kosten vaccineren	12
5.2	Kosten ziekte-uitbraak	12
5.3	Afweging.....	12
6	Conclusies	13
	Discussie	13
	Praktijktoeepassing	13
	Literatuur	13

1 Inleiding

Het doel van het netwerk Innovatieve Konijnenhouderij is om met de ketenpartijen een toekomstvisie op papier te zetten over de gewenste afzet- en ketenstructuur, samenwerking en vormen van certificering. Meer samenwerking en afstemming leiden mogelijk tot een hoger ketenrendement, omdat de verschillende ketenpartijen een product produceren waar daadwerkelijk vraag naar is. Naar verwachting leidt dit tot een kostenreductie en minder (onnodige) verliezen in de keten. Op deze wijze wordt tevens tegemoet gekomen aan de wensen van de maatschappij voor duurzamere productie. De konijnenproductie kan in Nederland dan op een verantwoorde wijze groeien.

Voordat meer samenwerking en afstemming bereikt kan worden, willen de konijnenhouders een aantal zaken nader uitgediept hebben en op papier hebben staan. Daarbij willen ze het volgende gerealiseerd zien:

- Het is duidelijk hoe marktnoteringen in Nederland en in andere landen (zoals o.a. Frankrijk, België, Italië en Spanje) tot stand komen zodat konijnenhouders sterker staan bij prijsonderhandelingen.
- Het is duidelijk vanaf welke opbrengstprijzen het interessant is om minder te konijnen te produceren. In de zomer is de afzet van konijnen altijd moeilijk en speelt de vraag hoeveel konijnen men moet blijven produceren.
- Het is duidelijk hoe de kostprijzen op de verschillende bedrijven tot stand komt zodat er bedrijfsvergelijkingen gemaakt kunnen worden en de konijnenhouder zijn rendement kan verhogen.

In dit deelproject van het netwerk worden enkele vragen beantwoord.

- Hoe zit het met prijsniveau en verloop in andere Europese landen (Frankrijk, Italië, Spanje)?
- Is het zinvol om zomers bij een laag prijsniveau minder konijnen af te leveren?
- Wat voor effect heeft zwaarder afleveren op de kostprijs?

In hoofdstuk 2 wordt eerst een kostprijsberekening voor de huidige situatie weergegeven. Deze is nodig om het effect van andere afleverstrategieën weer te geven. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de opbrengstprijzen en de zomerdip die jaarlijks terugkeert. Berekend wordt wat de prijscompensatie door de slachterij moet zijn, als konijnenhouders gedurende de zomerperiode 20% minder konijnen leveren. In hoofdstuk 4 wordt de kostprijs bij zwaarder afleveren berekend en wordt aangegeven welke opties er zijn om zwaarder te leveren. In hoofdstuk 5 wordt de afweging gemaakt tussen vaccineren tegen myxomatose en de eventuele kosten van een uitbraak hiervan. Hoofdstuk 6 sluit af met enkele conclusies.

2 Kostprijsberekening

In dit hoofdstuk wordt de kostprijs van vleeskonijnen weergegeven onder de huidige praktijkomstandigheden. Deze wordt op basis van bekende uitgangspunten uit KWIN-Veehouderij berekend. De kostprijs is inclusief btw.

2.1 Uitgangspunten

In tabel 1 staan de technische kengetallen die gebruikt worden als uitgangspunt voor de berekening. Per voedster worden jaarlijks 48,0 vleeskonijnen afgeleverd. Inclusief uitgeselecteerde fokdieren is de hoeveelheid afgeleverd vlees 127,0 kg per voedster per jaar. Bij een voederconversie van 3,65 is het voerverbruik 463,5 kg per voedster per jaar. De bedrijfsomvang is 1,0 VAK, die uitgaande van geautomatiseerde voerinstallatie en mestafvoer en toepassing van KI 800 voedsters kan verzorgen.

Tabel 1 Kengetallen vleesproductie konijnen

Aantal worpen		7,2
Worpgrootte (levend)		<u>8,7_x</u>
Levend geboren jongen		62,6
Uitval voor spenen (%)	12,0	<u>7,5</u>
Aantal gespeende jongen		55,1
Uitval na spenen (%)	10,0	<u>5,5</u>
Aantal grootgebrachte jongen		49,6
Aangehouden eigen opfok t.b.v. vervanging		<u>1,6</u>
Aantal afgeleverde slachtkonijnen		48,0
Aflevergewicht slachtkonijn (kg)		<u>2,57_x</u>
Afgeleverde slachtkonijnen (kg)		123,4
(Verkochte) uitgeselecteerde fokdieren (kg)		<u>3,6₊</u>
Totaal afgeleverde hoeveelheid konijnenvlees (kg)		127,0
Voederconversie ¹		<u>3,65_x</u>
Voerverbruik per voedster (kg)		463,5

Bron: KWIN-Veehouderij 2006-2007

In tabel 2 staan de economische kengetallen die als uitgangspunt voor de berekening worden gebruikt.

Tabel 2 Economische kengetallen konijnenvleesproductie

Voerprijs (€/100 kg)	19,30
Toegerekende kosten (€/voedster)	
Veearts/gezondheidszorg	15,00
Energiekosten	14,00
Overige	3,00
Heffing PPE	2,70
Ophalen kadavers	1,00

¹ Omstandigheden op het bedrijf (o.a. huisvesting, management) dienen optimaal te zijn om deze voederconversie in combinatie met de hoeveelheid afgeleverd konijnenvlees te realiseren.

2.2 Resultaat

In tabel 3 staat het resultaat van de kostprijsberekening. De berekende kostprijs bedraagt € 1,96 per kg (incl btw). De voerkosten vormen met 36% de grootste kostenpost. Ook de huisvestingskosten (21%) en de arbeidskosten (19%) zijn grote kostenposten.

Tabel 3 Kostprijsberekening konijnenvlees (inc. btw)

Opbrengsten	€ per voedster	€ per kg
Afgeleverde kg konijn	213,36	1,68
Toegerekende kosten		
Voer	89,60	0,71
Gezondheidszorg	15,00	0,12
Energie	14,00	0,11
Overige	3,00	0,02
Heffing PPE	2,70	0,02
Ophalen kadavers	1,00	0,01
Saldo excl. berekende rente	88,06	0,69
Rente levende have	1,92	0,02
Saldo	86,14	0,68
Huisvestingskosten	51,99	0,41
Arbeidskosten	47,40	0,37
Algemene kosten	15,00	0,12
Mestafzetkosten	7,00	0,06
Totale kosten	248,61	1,96

2.3 Gevoeligheidsanalyse

Een gevoeligheidsanalyse (tabel 4) maakt snel duidelijk wat het effect is van gewijzigde uitgangspunten op het saldo, het bedrijfsresultaat en de kostprijs. Kleine wijzigingen hebben al snel een effect van enkele duizenden euro's op het saldo en bedrijfsresultaat.

Investeringskosten hebben geen invloed op het saldo, maar wel op het bedrijfsresultaat en de kostprijs.

Tabel 4 Effecten van wijziging kengetallen op saldo, bedrijfsresultaat en kostprijs

Kengetal	Wijziging	Saldo (€/bedrijf)	Bedrijfs- resultaat	Kostprijs (cent/kg)
Aantal worpen per jaar/gem.aanwezige voedster	+0,1	+1.657	+1.657	-1,6
Aantal levend geboren jongen per worp	+0,1	+1.370	+1.370	-1,3
Percentage uitval voor spenen	-1,0	+1.370	+1.370	-1,3
Percentage uitval na spenen	-1,0	+1.400	+1.400	-1,3
Voerconversie	-0,1	+2.453	+2.453	-1,9
Vervangingspercentage fokdieren/afgeleverd hoeveelheid uitgeselecteerde dieren	-0,1	+ 158	+ 158	-0,1
Hoeveelheid afgeleverd vlees per voedster (kg)	+1,0	1.113	1.113	-1,0
Economische uitgangspunten (excl btw)				
Voerprijs per 100 kg (€)	-0,50	+2.358	+2.358	-1,9
Opbrengstprijs per kg vleeskonijn (€)	+0,01	+1.198	+1.198	0
Rente percentage (%)	-0,5	+ 175	+2.334	-1,8
Investeringskosten stal (€/voedster)	-25	0	+2.050	-1,6
Investeringskosten inventaris (€/voedster)	-10	0	+1.420	-1,1
Mestafzetkosten (€/ton)	-5	0	+2.000	-1,5

2.4 Kritieke opbrengstprijs

De kritieke opbrengstprijs is de minimale prijs die een konijnenhouder moet ontvangen om aan al zijn betalingsverplichtingen te voldoen. De kritieke opbrengstprijs bestaat daarom uit alle directe kosten en de indirecte kosten die betaald moeten worden plus de privé-uitgaven.

Tabel 5 Kritieke opbrengstprijs (€/kg aflevergewicht, incl btw)

Toegerekende kosten	
Voer	0,71
Gezondheidszorg	0,12
Energie	0,11
Overige	0,02
Heffing PPE	0,02
Ophalen kadavers	0,01
Rente levende have	0,01
Betalingen van niet toegerekende kosten	
Aflossingen	0,08
Onderhoud	0,07
Betaalde rente	0,08
Algemene kosten	0,12
Mestafzetkosten	0,06
Privé-uitgaven	<u>0,19</u>
Kritieke opbrengstprijs	<u>1,60</u>

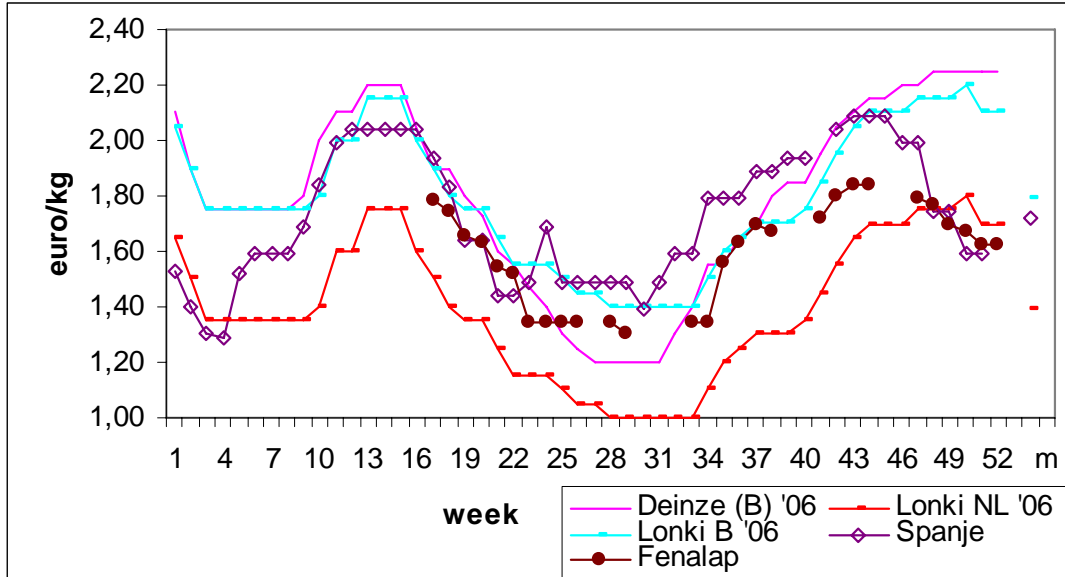
De kritieke opbrengstprijs is berekend op € 1,60 per kg aflevergewicht. Dit is 36 cent lager dan de totale kostprijs. Over het eigen vermogen hoeft namelijk geen rente en aflossing betaald te worden en de privé-uitgaven zijn lager dan de arbeidskosten.

Gedurende de zomermaanden ligt de werkelijke opbrengstprijs ver beneden de kritieke opbrengstprijs. Gemiddeld over het jaar komt de opbrengstprijs hier wel boven uit. Het niveau van de kritieke opbrengstprijs is echter alleen op de korte termijn voldoende om de kasstroom op peil te kunnen houden. Voor de continuïteit van het bedrijf is een opbrengstprijs op het niveau van de kostprijs noodzakelijk.

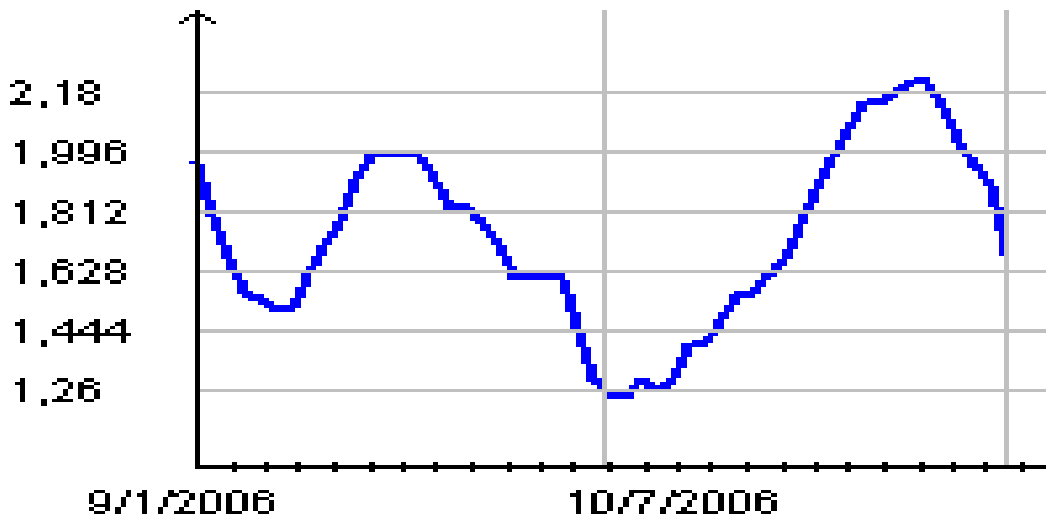
3 Opbrengstprijzen en prijscompensatie zomerdip

3.1 Prijsvergelijking landen

In figuur 1 staat het prijsverloop van een aantal marktnoteringen in 2006 binnen Europa. Weergegeven zijn de noteringen in België, Spanje, Italië (Modena), Frankrijk en Nederland. Het verloop is voor de meeste noteringen vrijwel gelijk, met uitzondering van de notering van Lonki Nederland, die structureel op een veel lager niveau ligt. Dit is vanwege transportkosten naar de slachterij.

Figuur 1a Marktnoteringen konijnenvlees in 2006 (m = gemiddelde)

Figuur 1b Marktnoteringen Italië (Modena, 2,2-2,6 kg)

3.2 Productie konijnenvlees diverse landen

China is het land met de hoogste productie van konijnenvlees (tabel 6). Met 329.000 ton in 2002 had dit land een aandeel van 33% in de wereldproductie. Italië volgt als tweede met 22% van het totaal, Spanje is derde met 15% en Frankrijk vierde met 8%.

Tabel 6 Wereldproductie konijnenvlees in 2002 (ton karkas)

	ton
China	329.000 (33%)
Italië	221.000 (22%)
Spanje	145.000 (15%)
Frankrijk	80.000 (8%)
Andere landen	219.000 (22%)
Wereld totaal	994.000 (100%)

In 2003 was de productie van konijnenvlees in Frankrijk 78.000 ton (137.000 ton levende konijnen).

Tabel 7 Geproduceerde hoeveelheid konijnenvlees in Frankrijk

	1990	1999	2000	2001	2002	2003
Aantal voedsters (*1.000)	2.200	1.700	1.380	1.377	1.365	1.297
Productie (ton karkas)	93.000	85.500	81.500	80.800	80.000	78.000

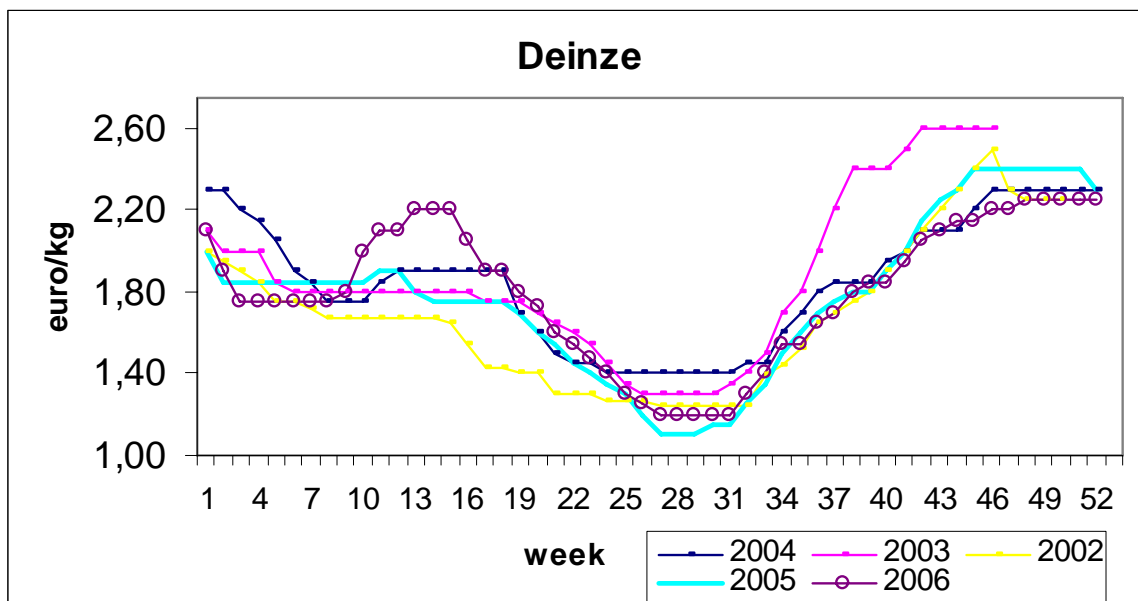
Bron: Cuniculture Magazine Volume 32, 2005

Volgens de PVE waren er in Nederland in 2005 45.000 voedsters en 300.000 vleeskonijnen. Op jaarbasis levert dit 2,1 miljoen vleeskonijnen met een totaal levend gewicht van ruim 5 miljoen kg. In tonnen karkas is dit zo'n 3.000 ton, een fractie (4%) van de productie van een land als Frankrijk in 2003.

3.3 Economische consequentie zomerdip

In de zomer zijn de opbrengstprijzen altijd laag (figuur 1 & 2). Dit is een jaarlijks terugkerend probleem voor de konijnenhouders en slachterijen. Er is dan minder vraag naar konijnenvlees en slachterijen vriezen dan konijnen in om ze later weer op de markt te brengen. De verkoopprijs van diepvrieskonijn is veel lager dan die van vers konijn. Ook brengt het invriezen voor de slachterij kosten met zich mee. Uitgaande van een half jaar opslag in de diepvries, kost dit circa € 0,12 per kg. De konijnenhouders ontvangen in die periode een prijs ver beneden de kostprijs.

Voor konijnenhouders en slachters is het de vraag of het interessant is om zomers minder konijnen te leveren en of er een bepaalde prijscompensatie nodig is. In de volgende paragraaf wordt berekend hoe hoog de prijscompensatie moet zijn.

Figuur 2 Prijsverloop gedurende het jaar in Deinze van 2002 tot 2006

3.4 Prijscompensatie minder leveren

Gedurende de zomermaanden zouden de konijnenhouders bijvoorbeeld 20% minder konijnen kunnen leveren. Stel dat ze dat 10 weken lang doen, welke prijscompensatie hebben ze dan nodig om een vergelijkbaar financieel resultaat te behalen? De slachterij zou in die 10 weken een hogere prijs voor de 80% geleverde konijnen kunnen geven of gedurende het hele jaar een kleinere prijscompensatie over alle konijnen.

Als er zomers 20% minder konijnen worden geleverd, nemen de opbrengsten af. Maar er is ook een besparing op de voerkosten en op overige kosten.

Het voorbeeld wordt uitgewerkt voor een bedrijf met 800 voedsters (zie tabel 8). Bij een prijs van € 1,20 per kg in de zomermaanden loopt het bedrijf bij 80% levering € 4.690 aan inkomsten mis. De besparing op de kosten is € 2.225, dat een verschil veroorzaakt van € 2.465 per jaar. Als de slachterij dit wil compenseren moet ze tijdens de resterende 42 weken 3 cent per kg extra uitbetalen of gedurende de 10 zomerweken 16 cent per kg.

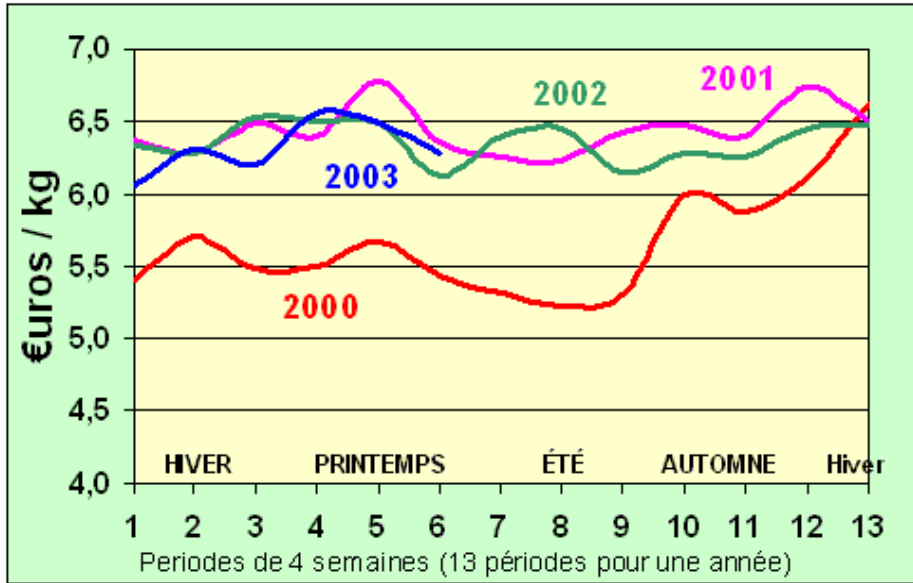
Tabel 8 Prijscompensatie bij 80% leveren gedurende zomerdip

Aantal voedsters		800
Totaal afgeleverde hoeveelheid konijnenvlees (kg/bedrijf)		101.616
bij 80% in 10 weken zomer daalt productie met	kg	3908
Prijs in zomer	per kg	€ 1,20
Totaal inkomstenderving		€ 4.690
<u>Besparing kosten</u>		
voerkosten op jaarbasis		€ 67.493
besparing in 10 weken bij 80% productie		€ 1.729
mestafzetkosten		€ 158
Overige kosten		€ 338
Totaal kostenbesparing		€ 2.225
Verschil		€ 2.465
Extra betaling in resterende 42 weken	per kg	€ 0,03
of Extra betaling in 10 zomer weken	per kg	€ 0,16

3.5 Consumentenprijs

De producentenprijs en het verloop door het jaar heen liggen in diverse landen in Europa op hetzelfde niveau.

Voor de consumentenprijs is het prijsverloop in Frankrijk vanaf 2000 tot en met voorjaar 2003 weergegeven in figuur 3. Uit de figuur blijkt dat de prijs voor vers konijn in de loop van het jaar redelijk stabiel is en rond de € 6,50 per kg karkas schommelt. Dit blijkt ook uit tabel 9, waarin de variatie in producentenprijs en consumentenprijs is weergegeven. De variatie in de consumentenprijs is slechts 5,6% ten opzichte van de gemiddelde prijs. Bij de producentenprijs is de variatie echter ruim 30% ten opzichte van de gemiddelde prijs.

Figuur 3 Consumentenprijs konijnenvlees in Frankrijk vanaf januari – december (€ per kg geslacht gewicht)
Bron: CUNICULTURE Magazine, 2003, Volume 30, page 39

Tabel 9 Prijsfluctuatie in 2002 voor producent en consument

	Producent	Consument
Gemiddelde prijs per kg	€ 1,57 / kg levend	€ 6,41 / kg karkas
Gewicht per konijn (kg)	2,485	1,392
Waarde per konijn	€ 3,90	€ 8,92
Variatie in prijs/kg gedurende het jaar	€ 0,48	€ 0,39
Variatie in waarde per konijn	€ 1,19	€ 0,54
Variatie in waarde procentueel t.o.v. gemiddelde	30,6 %	5,6 %

Bron: CUNICULTURE Magazine, 2003, Volume 30, page 39

De consumentenprijs in bovenstaande figuur en tabel geldt voor vers konijn. Het punt is dat de diepvrieskonijnen die in Nederland vanwege een overschot in de zomer worden opgeslagen, 's winters voor een lagere prijs wordt afgezet.

4 Kostprijs bij zwaarder afleveren

Slachterijen streven naar zwaardere aflevergewichten. Momenteel worden vleeskonijnen zo rond 2,5 à 2,6 kg afgeleverd en het productiesysteem is hierop afgestemd. Zwaarder afleveren, bijvoorbeeld op 2,8 kg, vraagt aanpassingen in het huidige 6 weeks systeem. De meeste bedrijven leveren om de drie weken vleeskonijnen af en werken in twee groepen. Zwaarder afleveren past niet zonder meer in dit systeem, maar betekent dat er een extra groep moet komen en daarmee uitbreiding van huisvesting met 50%. De hokken van die extra groep zitten dan echter maar voor een korte periode vol, zodat er onderbezetting op zal treden. Bij bedrijven die nieuw bouwen is dit gemakkelijker in te passen, maar dan is er nog wel 25% extra hokcapaciteit nodig.

4.1 6-weeks systeem

In tabel 10 staan de uitgangspunten voor de berekening van de extra kosten. Door het zwaarder afleveren neemt de uitval na spenen met 0,5% toe. Hierdoor daalt het aantal afgeleverde konijnen, maar het totale aflevergewicht neemt met 10,2 kg toe. Omdat de voederconversie bij vleeskonijnen van meer dan 2,5 kg wel 5,0 bedraagt, neemt de gemiddelde voederconversie toe tot 3,86 en wordt het voerverbruik 516 kg per voedster. Ook neemt het aantal afkeuringen in de slachterij toe van 0,5% tot 0,75%.

Omdat de vleeskonijnen langer aangehouden worden, is een vaccinatie tegen myxomatose ten zeerste aan te raden, omdat de vleeskonijnen anders niet tot het eind toe beschermd zijn wanneer alleen de voedsters gevaccineerd zijn. Deze vaccinatie kost € 0,30 per gespeend konijn.

Tabel 10 Uitgangspunten bij zwaarder afleveren

Aantal worpen		7,2
Worpgrootte (levend)		<u>8,7_x</u>
Levend geboren jongen		62,6
Uitval voor spenen	12%	<u>7,5</u>
Aantal gespeende jongen		55,1
Uitval na spenen	10,5%	<u>5,8</u>
Aantal grootgebrachte jongen		49,3
Aangehouden eigen opfok t.b.v. vervanging		<u>1,6</u>
Aantal afgeleverde slachtkonijnen		47,7
Aflevergewicht slachtkonijn (kg)		<u>2,8_x</u>
Afgeleverde slachtkonijnen (kg)		133,6
(Verkochte) uitgeselekteerde fokdieren (kg)		<u>3,6₊</u>
Totaal afgeleverde hoeveelheid konijnenvlees (kg)		137,2
Voederconversie		<u>3,76_x</u>
Voerverbruik per voedster (kg)		<u>516</u>

In tabel 11 staan het resultaat van de kostprijsberekening bij 2,8 kg aflevergewicht. In het systeem van 3 weken afleveren nemen de opbrengsten toe tot € 229,30 per voedster per jaar (+€ 16,54). De kosten (vooral van huisvesting) nemen echter toe met € 56,54 per voedster per jaar. De kostprijs stijgt hierdoor met € 0,26 per kg vlees. De huisvestingskosten en de gezondheidskosten nemen met respectievelijk € 0,16 en € 0,12 per kg aflevergewicht toe, terwijl de arbeidskosten en algemene kosten enkele centen per kg afnemen. Als er bij nieuwbouw 25% extra huisvesting nodig is, nemen de huisvestingskosten met 8 cent per kg aflevergewicht toe. De kostprijsstijging zal dan circa € 0,18 per kg bedragen.

Tabel 11 Kostprijs per kg bij aflevergewicht van 2,8 kg t.o.v. 2,6 kg

Opbrengsten	€ per voedster	€ per kg	€ per kg
		2,8 kg	2,6 kg
Afgeleverd konijn	229,9	1,676	1,68
Toegerekende kosten			
Voer	99,60	0,73	0,71
Gezondheidszorg	33,04	0,24	0,12
Energie	15,40	0,11	0,11
Overige	3,00	0,02	0,02
Heffing PPE	2,70	0,02	0,02
Ophalen kadavers	1,00	0,01	0,01
Saldo excl. berekende rente	75,18	0,67	0,69
Rente levende have	1,92	0,01	0,02
Saldo	73,26	0,65	0,68
Huisvestingskosten	77,98	0,57	0,41
Arbeidskosten	47,40	0,35	0,37
Algemene kosten	15,00	0,11	0,12
Mestafzetkosten	7,70	0,06	0,06
Totale kosten	304,74	2,22	1,96

4.2 7-weeks systeem

Een andere optie om zwaarder af te kunnen leveren, is het 7 weeks systeem. Dit is in de praktijk niet gebruikelijk, maar onderzoek in België (Peeraer, 2005) geeft aan dat overschakeling van 6 naar 7 weeks systeem mogelijk niet ten koste gaat van het aantal vleeskonijnen per jaar. In tabel 12 staan de technische kengetallen voor het 6- en 7-weeks systeem.

Tabel 12 Vergelijking technische kengetallen 6- en 7-weeks systeem

Technische uitgangspunten	6 weeks	7 weeks
Aantal voedsters	1000	1000
Aantal worpen per jaar/gav	7,2	6,2
Aantal levend geboren jongen per worp	8,7	9,45
Levend geboren jongen	62,2	58,6
Percentage uitval voor spenen	12,0	10,5
Percentage uitval na spenen	10,0	10,0
Aangehouden eigen opfok t.b.v. vervanging	1,6	1,5
Aantal afgeleverde konijnen	48,0	45,7
Voerconversie	3,65	3,78
Voerverbruik per voedster (kg)	463,5	494,6
Aflevergewicht vleeskonijn (kg)	2,57	2,80
Vervangingspercentage fokdieren	160	150
Afgeleverde hoeveelheid uitgeselecteerde dieren	3,6	3,4
Afgeleverd hoeveelheid vlees per voedster	127,0	131,4
Economische uitgangspunten (excl btw)		
Voerprijs per 100 kg (€)	18,20	18,20
Opbrengstprijs per kg vleeskonijn (€)	1,585	1,581

Het aantal worpen daalt met 1,0, maar doordat de voedster meer rust krijgt, neemt het aantal levend geboren jongen per worp toe. De uitval voor spenen is lager, zodat het aantal grootgebrachte jongen slechts 2,4 lager is dan het 6 weeks systeem. Door het hogere aflevergewicht, wordt er wel 4,4 meer kg vlees per voedster afgeleverd. Het voerverbruik per voedster neemt wel met 30 kg toe. Omdat de konijnen later gespeend en afgeleverd worden en dus zwaarder zijn, dienen de kooien in het 7-weeks systeem sterker te zijn. Deze kooien zullen ook duurder zijn. Aangenomen wordt dat deze 10% duurder zijn.

In tabel 13 staan de kostprijzen van de verschillende strategieën samengevat voor het 6-weeks systeem met het gebruikelijke aflevergewicht en voor het 6- en 7-weekse systeem bij zwaarder afleveren.

Tabel 13 Samenvatting kostprijzen 6- en 7-weeks systeem

	2,57 kg	2,8 kg	
	6 wks	6 wks	7 wks
Voer	0,71	0,73	0,73
Gezondheidszorg	0,12	0,24	0,23
Energie	0,11	0,11	0,11
Overige	0,02	0,02	0,02
Heffing PPE	0,02	0,02	0,02
Ophalen kadavers	0,01	0,01	0,01
Rente levende have	0,01	0,01	0,01
Huisvestingskosten	0,41	0,57	0,44
Arbeidskosten	0,37	0,35	0,36
Algemene kosten	0,12	0,11	0,11
Mestafzetkosten	0,06	0,06	0,06
Totale kostprijs	1,96	2,22	2,11

Het 7-weeks systeem zou bij zwaarder afleveren een kostprijsstijging van € 0,15 per kg geven in vergelijking met het 6-weeks systeem met het gebruikelijke aflevergewicht. Omdat ook de opbrengstprijzen in het 7-weekse systeem lager is (0,4 cent per afgeleverde kg vanwege extra afkeuringen), neemt het bedrijfsresultaat met ruim € 22.000 af.

In Italië ligt de opbrengstprijzen voor vleeskonijnen zwaarder dan 2,6 kg zo'n 6-8 cent per kg hoger dan voor vleeskonijnen van 2,2-2,6 kg. Vanwege de hogere kostprijs, is een hogere opbrengstprijzen bij zwaarder afleveren ook noodzakelijk.

5 Myxomatose

Momenteel vragen veel konijnenhouders zich af of het te overwegen is om niet meer te enten tegen myxomatose en het risico van een uitbraak te nemen. In dit hoofdstuk worden de kosten van enten en de gevolgen van een uitbraak tegen elkaar afgewogen.

5.1 Kosten vaccineren

De kosten van een vaccinatie tegen myxomatose bedragen circa € 3,- per voedster. Hierbij zijn dan alle kosten, o.a. arbeid, inbegrepen. Voor een bedrijf met 1.000 voedsters is dit een bedrag van € 3.000 per jaar. Vleeskonijnen vaccineren kost circa € 0,30 per gespeend konijn. Per voedster is dit dan maar liefst € 16,50. Als de vleeskonijnen zwaarder dan 2,6 kg geleverd worden, is deze vaccinatie aan te raden.

5.2 Kosten ziekte-uitbraak

Hele bedrijf ruimen

Bij een uitbraak van myxomatose kan gekozen worden voor een sanitaire stop. Dit betekent dat het bedrijf in 4 maanden tijd leeg draait, het hele bedrijf gedesinfecteerd wordt en vervolgens met nieuwe voedsters een herstart maakt. Stel dat het bedrijf 1 maand leegstaat tussendoor, dan is er een productieverlies van 5 maanden (nog los van het feit dat productie van jonge voedsters lager is).

Gedurende deze 5 maanden lopen de kosten voor huisvesting, arbeid en algemene kosten gewoon door. De kosten voor voer, overig toegerekend en mestafzet vallen voor een periode van 5 maanden weg. Ook de opbrengsten van 5 maanden vallen weg.

Voor een bedrijf met 1.000 voedster zijn de jaarlijkse kosten voor voer € 89.600, de overige toegerekende kosten € 30.000 en de mestafzet € 7.000. Totaal is dit € 126.600 per jaar en gedurende 5 maanden bedragen deze kosten € 52.750.

De jaarlijkse opbrengsten bedragen € 229.920. Een productieverlies van 5 maanden leidt tot € 95.800 minder opbrengsten. Het verschil (95.800 – 52.750) is € 43.050.

De aankoop van jonge voedsters bedraagt € 35.000. Opbrengsten van uitgeselecteerde voedsters bedragen $75\% * € 1,69 * 4.000 \text{ kg} = € 5.070$. De investering minus opbrengsten uitgeselecteerde voedsters is dan $€ 35.000 - 5.070 = € 29.930$. De totale kosten van de ziekte-uitbraak bij een sanitaire stop (ruiming hele bedrijf) zijn $43.050 + 29.930 = € 72.980$.

Vleeskonijnen ruimen

Als de ziekte in een heel vroeg stadium wordt vastgesteld en er nog maar enkele dieren ziek zijn, kan ook gekozen worden om alleen de vleeskonijnen te ruimen en de andere dieren te vaccineren. In dat geval gaat de productie van 3 maanden verloren. Het verlies aan opbrengsten is dan $\frac{1}{4}$ van € 229.920 is € 57.500.

Alleen de kosten voor het voer en de mestafzet van de vleeskonijnen vallen weg gedurende 3 maanden.

Aangezien de vleeskonijnen circa $\frac{2}{3}$ van het voer eten, is de besparing € 16.100. Het verschil (57.500 – 16.100) is € 41.400.

Als vervolgens van de eerstvolgende worp van iedere voedster alle gespeende konijnen gevaccineerd worden, kost dit $1.000 * 7,7 * € 0,30 = € 2.300$. Inclusief de voedsters vaccineren à € 3,- per voedster zijn de vaccinatiekosten € 5.300,-. De totale kosten bedragen dan € 46.700. Hierbij is nog geen rekening gehouden met het extra werk dat de vaccinatie van de vleeskonijnen vergt.

5.3 Afweging

Voor het bedrag van bijna € 73.000 kan het bedrijf 24 jaar vaccineren tegen myxomatose. Het risico om te stoppen met enten is daarmee behoorlijk groot. Pas gaan vaccineren op het moment dat de eerste verschijnselen worden vastgesteld en alleen de vleeskonijnen ruimen, kan kosten besparen, maar geeft ook een groot risico dat het dan te laat is. Voor het berekende schadebedrag van € 46.700, kan het bedrijf ook 15,5 jaar lang de voedsters vaccineren.

6 Conclusies

- De kostprijs van konijnenvlees ligt gemiddeld zo'n 15% hoger dan de marktprijs. Door toeslagen en kortingen kan het verschil tussen kostprijs en opbrengstprijs zowel lager als hoger uitvallen.
- De prijsnoteringen in diverse landen ligt op een vergelijkbaar niveau, uitgezonderd de marktprijs in Nederland, die uitermate laag is.
- Het verloop van de producentenprijs gedurende het jaar is ieder jaar vrijwel identiek, met een absoluut dal gedurende de zomermaanden juli en augustus.
- Zomers 20% minder konijnen leveren vergt een prijscompensatie van 3 cent per kg over de rest van het jaar of 16 cent per kg gedurende de zomermaanden.
- Zwaarder afleveren verhoogt de kostprijs in het huidige productiesysteem met 26 cent per kg. Zonder vaccinatie tegen myxomatose is dit 14 cent per kg.
- Het 7-weeks systeem kan een optie zijn om zwaarder te leveren met een beperktere kostprijsverhoging van 15 cent per kg. Dit systeem kent wel meer risico's en moet eerst in de praktijk bewezen worden.
- De kosten van een uitbraak van myxomatose en een daaropvolgende sanitaire stop op een bedrijf met 1.000 voedsters zijn geschat op bijna € 73.000. Voor dit schadebedrag kan het bedrijf 24 jaar vaccineren tegen myxomatose, aangezien de vaccinatie tegen myxomatose jaarlijks € 3.000 kost.
- Pas gaan vaccineren bij de eerste verschijnselen en alleen de vleeskonijnen ruimen, kan kosten besparen, maar geeft ook een groot risico dat het dan te laat is. Voor het berekende schadebedrag van € 46.700, kan het bedrijf ook 15,5 jaar lang de voedsters vaccineren.

Discussie

Met het 7-weeks systeem is weinig ervaring in de praktijk. Alleen op basis van een afstudeeropdracht in België is het riskant om zonder meer aan te nemen dat genoemde resultaten haalbaar zijn. Dit zou eerst in de praktijk onder Nederlandse omstandigheden getoetst moeten worden, voordat gesteld kan worden dat zwaarder afleveren in het 7-weekse systeem minder kostprijsverhogend is dan in het 6-weekse systeem. Omdat er bij zwaarder afleveren een vaccinatie tegen myxomatose wordt aangeraden, neemt de kostprijs wel aanzienlijk toe.

Praktijktoepassing

Konijnenhouders en slachterijen zouden er goed aan doen om wederzijdse behoeften aan elkaar kenbaar te maken en op elkaar af te stemmen. Door afstemming van productie-aanbod en vraag naar konijnenvlees gedurende diverse periodes, liggen hier mogelijk voor alle betrokkenen extra kansen. Zoals het nu echter in de praktijk functioneert, hebben de konijnenhouders te weinig keuzemogelijkheden en zijn teveel afhankelijk van het te beperkte aantal slachterijen.

Literatuur

KWIN-Veehouderij 2006-2007 (2006). Kwantitatieve Informatie Veehouderij 2006-2007. Animal Sciences Group, Wageningen UR, Lelystad.

Lebas, F. (2003). La viande de lapin. Qui sont les consommateurs? Comment achètent-ils? In: Cunuculture Magazine Volume 30, 2003, pagina 34-40.

Peeraer, B. (2005). Omschakelen naar het 7-weken-systeem in de konijnenhouderij. Thesis Katholieke Hogeschool Kempen.

websites:

<http://www.borsamercimodena.it/>

www.vr.camcom.it

<http://www.asescu.com/servicios.php?func=mercado>

www.cunuculture.info